

H I S T O R I J S K I Z B O R N I K

RIJEČ ZA DUBROVNIK

Od početka listopada 1991. Dubrovnik, grad ljepote i duha, postao je jednim od simbola stradanja Hrvatske. Topovima i silom opustošen je njegov plemeniti krajolik na kojemu stoljećima bijaše ponosna Dubrovačka Republika. Njegovo je stanovništvo protjerano s davnih ognjišta. S okolnih visova topovi prijete i samom Gradu, nuđajući mu raseljavanje njegovih pripadnika.

Uznemireni i duboko povrijeđeni nasiljem nad ljepotom i istinom, podižemo, kao središnja povijesna institucija hrvatskog naroda, svoj glas za Dubrovnik, makoliko taj glas spram topovske paljbe bio slabašnim i krhkim. Podižemo glas protiv pokušaja da se taj grad silom otrgne iz cjeline hrvatskog bića.

Prosvjeduujemo stoga protiv izobličavanja povijesti Dubrovnika da bi se tako mogla podignuti jedna druga, njemu tuđa budućnost. Odavno se toj povijesti ustrajno i nepopustljivo suprotstavlja teza o »srpskom Dubrovniku«. Zalažući se prošlog mjeseca za spas grada-spomenika, grupa je beogradskih intelektualaca istaknula da je Dubrovnik »historija i srpskog i hrvatskog naroda, te dio svjetske kulturne baštine«. Taj apel svakako bijaše odvažnim činom, vrijednim poštovanja, pa tom izdvojenom glasu razuma i zahvaljujemo. Pa ipak, ne možemo zanemariti činjenicu da je apel gornjim izričajem pokušao, barem jednim dijelom, uključiti Dubrovnik u civilizacijski krug kojemu jadranski i dalmatinski grad po svojem cjelokupnom ustrojstvu i duhovnom baštinom nikada nije mogao pripadati.

Kao otvoreni grad, u kojemu su se stoljećima stjecala gibanja Istoka i Zapada, Dubrovnik je, naravno, imao važnu ulogu i u povijesti srednjovjekovne Srbije, u onoj mjeri koliko je poletom i snagom bio važan na čitavom balkanskom zaleđu, ali po toj ulozi nije mogao biti i »historijom srpskog naroda«. Dubrovnik je u srednjem vijeku bio komunikacijskim mostom prema prostoru srpske povijesti, ali ni po čemu nije bio njezinim dijelom.

Danas se pred našim očima zatvara krug što od takvih, davno iskazanih i pažljivo njegovanih teza vodi prema topovskom napadu na Dubrovnik. Koliko god se to činilo strahotnim, u ovom je času upravo to njegova stvarnost. Ugrožen je Grad i život njegova stanovništva.

Stoga se ne zalažemo samo za grad-spomenik, kao beživotni muzejski eksponat. Zalažemo se za jedinstvo Dubrovnika i njegovih ljudi, za pravo na njihovo spokojstvo i život. Podjednako za postojanje u ponosnoj ljepoti pod Minčetom ili Lovrijencem i na pitomim obroncima njegova izdužena okružja, od Konavala do Stona. Zalažemo se za dostojanstvo njegove proteklosti i budućnosti. Za hrvatski Dubrovnik, otvoren Svijetu i ljudima dobre volje. Za *libertas* što je oduvijek i zauvijek najdublji dio njegova bića.

Jer, kad utihne ovaj rat i mine vladavina pomračena uma, svi ćemo na ovim prostorima morati i dalje živjeti jedni pokraj drugih. A taj život budućnosti, u koji moramo vjerovati da bismo mogli opstati, ne bi bio moguć bez dostojanstva i istine što je sama po sebi negacija svakoga nasilja.

Upućujemo stoga ovu riječ istine o Dubrovniku svima onima u savjesti kojih ona još, unatoč svemu, može odjeknuti.

Zagreb, 11. XI. 1991.

Odsjek za povijest Filozofskoga
fakulteta u Zagrebu

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

IZDAVAČ: Društvo za hrvatsku povjesnicu

REDAKCIJSKI ODBOR
Mirjana GROSS, Zagreb
Ivan KAMPUŠ, Zagreb
Tomislav RAUKAR, Zagreb
Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK
Ivan KAMPUŠ

LEKTOR I KOREKTOR
Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:
Društvo za hrvatsku povjesnicu
Zagreb, Filozofski fakultet, Uj. Đure Salaja 3

Narudžbe šaljite na navedenu adresu

Cijena ovog broja 3.000 HRD

Izdanje časopisa sufinancira
Ministarstvo za znanost Republike Hrvatske
Hrvatski tiskarski zavod u Zagrebu -- listopad 1992.